

Aan: De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum: 11 mei 2021
Portefeuille(s): Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s): Marieke van Doorninck
Behandeld door: Ruimte en Duurzaamheid, ^{5.1.2,e} @amsterdam.nl
Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Naoum Néhmé inzake de nadere afbakening van de zoekgebieden voor windmolens

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 17 maart 2021 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van het lid Naoum Néhmé inzake de nadere afbakening van de zoekgebieden voor windturbines. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door de vragenstellers

Op 10 maart 2021 maakte het college bekend de zoekgebieden de plaatsing van de 17 windturbines die het college wenst nader te hebben afgebakend, in voorkeursgebieden, reservegebieden en extra zoekgebieden.

De geprioriteerde voorkeursgebieden zijn het Havengebied, Noorder-IJplas/Cornelis Douwesterrein, ring A10 Noord, IJmeer bij Strandeiland/Buiteneiland IJburg, Sciencepark, Diemerscheg, de Waternet locatie bij Weesperkarspel en knooppunt Holendrecht. De gebieden bij Amstelscheg, Gaasperplas, Zeeburgereiland en IJburg komen voorlopig niet in aanmerking, pas als de hierboven genoemde onvoldoende soelaas bieden.

Gezien het vorenstaande heeft het lid Naoum Néhmé, namens de fractie van de VVD, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen: aan het college van burgemeester en wethouders gesteld

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

1. De aanpassingen van de windzoekgebieden zijn gedaan op basis van vier aspecten (opwekking, draagvlak, inpassing en het elektriciteitssysteem). Kan het college aangeven hoe zwaarwegend deze aspecten ten opzichte van elkaar zijn geweest? Is er een methodiek, zoals een puntensysteem, aan te pas gekomen bij de aanpassing?

Antwoord:

In de collegevoordracht is bij de toelichting op beslispunt 1b per gebied een kwalitatieve onderbouwing gegeven voor wat betreft welke aspecten uit het afwegingskader doorslaggevend en minder zwaarwegend zijn geweest bij de belangenafweging.¹

Vragen over contact en samenwerking met buurgemeenten:

2. In de gemeenteraad van Zaanstad is op 21 januari 2021 een motie aangenomen die het aldaar opdroeg om de zorgen, zoals geuit in de brief aan de gemeenteraad van Amsterdam, onder de aandacht te brengen bij uw college.² Hoe reageert het college op de voornaamste twee zorgen (1: inbreuk op de leefomgeving en -omstandigheden, 2: inbreuk op de woningbouwplannen in Zaanstad Zuid) die in deze brief worden geuit? Zijn deze zorgen volgens het college terecht? Graag een toelichting.

Antwoord:

Het college heeft per brief d.d. 30 maart 2021 gereageerd op de brief van Zaanstad d.d. 28 januari 2021. In de brief is het college ingegaan op de zorgen. De zorgen die bewoners en buurgemeenten in de omgeving van de zoekgebieden hebben over geluid, zicht, gezondheid, en de effecten op de natuur neemt het college heel serieus en worden in het verloop van het traject steeds zorgvuldig onderzocht. Het college kan niet beloven dat niemand iets van de windturbines gaat merken, maar belooft er alles aan te doen om, gegeven de ambitie, de effecten zo beperkt mogelijk te houden.

De belangen van de gemeente Zaanstad en de inwoners, evenals die van alle buurgemeenten, worden meegenomen gedurende het gehele proces. De RES 1.0, een goedgekeurd participatieplan en een zorgvuldig doorlopen lokaal participatieproces zijn nog geen garantie dat vergunningen daadwerkelijk worden verleend door het bevoegd gezag. Deze garantie kan niet worden gegeven, omdat de locaties voor windturbines waarvoor gedurende het lokale participatieproces onderzoeken uitgevoerd worden pas in beeld komen gedurende ditzelfde proces.

Voor wat betreft de reactie op de woningbouwplannen: zie antwoord op vraag 3.

3. Het college stelt rekening te houden met woningbouwplannen in Zaanstad (Achtersluispolder), en Oostzaan (Radio 9, Zuideinde 134). Wat houdt 'rekening houden met' precies in en waaruit blijkt dat het college dit gedaan heeft?

Antwoord:

Het college heeft de afstand van de genoemde woningbouwlocaties in Zaanstad en Oostzaan tot de eventuele windturbinelocaties in het gebied Noorder IJ-plas bekeken en verwacht dat er gezien de wettelijke geluids- en slagschaduwnormen geen onaanvaardbare hinder zal optreden. Later in het proces wordt er per windturbine of –park onderzoek gedaan naar o.a. geluid en slagschaduw.

¹ Zie dagmail bij Raadscommissie Financiën, Economische Zaken en Duurzaamheid (FED):

<https://www.amsterdam.nl/nieuwsbrieven/bestuur-organisatie/gemeenteraad/dagmail/oude-dagmails/2021/maart/donderdag-11-maart-2021/>

² <https://zaanstad.raadsinformatie.nl/document/9653488/5/Motie%20vreemd%20-%20Windmolens%20langs%20en%20in%20de%20Noorder%20IJplas%20-%20BIJLAGE>

Voor deze onderzoeken zijn precieze locaties nodig. Die worden in overleg met de lokale omgeving bepaald. Bewoners van de buurgemeenten worden daarbij ook uitgenodigd.

4. Heeft het college buurgemeenten benaderd met de vraag of zij, naast de in vraag 4 genoemde plannen, andere ontwikkelplannen hebben die mogelijk belemmerd zouden kunnen worden door de komst van windturbines? Zo ja, is dit het geval? Zo nee, zou het college dit alsnog willen doen?

Antwoord:

Amsterdam heeft gedurende het RES-proces ambtelijk en bestuurlijk veel gesproken met alle buurgemeenten. Het is immers een Regionale Energiestrategie die door alle buurgemeenten wordt vastgesteld binnen de Energieregio Noord-Holland Zuid. Door de afstemming hebben buurgemeenten zorgen en eventuele belemmeringen kunnen inbrengen en zijn zij in de gelegenheid gesteld om ook per brief een standpunt in te nemen of zorgen over te dragen over elkaars windzoekgebieden. Het college gaat ervan uit dat als de buurgemeenten nog andere ontwikkelplannen of zorgen zouden hebben zij deze zouden hebben ingebracht in de gesprekken en zouden hebben beschreven in hun brieven. Ook in het vervolgtraject zal het college blijven afstemmen met de buurgemeenten.

5. In Landsmeer is op 28 januari 2021 een motie aangenomen die het college aldaar opdraagt het standpunt van de raad van Landsmeer – namelijk 'geen windturbines op te nemen in de RES voor Landsmeers grondgebied en ook niet in de nabijheid van de Landsmeerse gemeentegrenzen' – bekend te maken aan buurgemeenten. Hoe heeft het college hierop gereageerd?

Antwoord:

Het college heeft per brief d.d. 11 mei 2021 gereageerd op de brief van Landsmeer d.d. 28 januari 2021. Het college heeft op dezelfde wijze gereageerd als naar Zaanstad. Zie antwoord op vraag 2 en 3.

6. In Oostzaan is op 14 december 2020 een motie aangenomen waaruit blijkt dat de gemeenteraad aldaar vindt dat Amsterdam onvoldoende rekening houdt met de bezwaren van Oostzaan bij de plaatsing van windturbines in de buurt van hun gemeente, vanwege overlast en beperking van de mogelijkheden tot woningbouw. Deze zorgen zijn bij het college onder de aandacht gebracht. Hoe heeft het college hierop gereageerd?

Antwoord:

Het college heeft per brief d.d. 30 maart 2021 gereageerd op de brief van Oostzaan d.d. 9 februari 2021. Het college heeft op dezelfde wijze gereageerd als naar Zaanstad. Zie antwoord op vraag 2 en 3.

7. In de gemeente Ronde Venen is op 1 oktober 2020 een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht het Unesco Werelderfgoed van de Stelling van Amsterdam uit te sluiten als zoekgebied voor windturbines en sterk rekening te houden met de landschappelijke inbedding en het eeuwenoude cultuur historische gebied van de Stelling van Amsterdam en met name die van het Geingebied. Gebied 5B is bij de afbakening echter gedeeltelijk tot

voorkeurszoekgebied verklaar. Is het college op de hoogte de aangenomen motie in Ronde Venen? Zo ja, kan het college toelichten hoe deze uitspraak van de gemeenteraad van Ronde Venen is meegenomen in de afweging en waarom dit uiteindelijk toch tot een voorkeursgebied (groene zone) heeft geleid? Zo nee, wil het college dit heroverwegen om de uitspraken van het hoogste orgaan van de gemeente Ronde Venen te eerbiedigen?

Antwoord:

Het college heeft per brief d.d. 4 november 2020 gereageerd op de brief van De Ronde Venen d.d. 29 september 2020. Daarnaast heeft het college kennisgenomen van de aangenomen motie in De Ronde Venen op 1 oktober 2020. Het standpunt van gemeente De Ronde Venen, evenals de standpunten van de andere buurgemeenten, zijn meegewogen bij de besluitvorming over de aangepaste windzoekgebieden. In de collegevoordracht staat:³

"Per zoekgebied is - in relatie tot alle zoekgebieden - steeds een afweging gemaakt tussen de natuur en milieubelangen, de mogelijkheden voor een ruimtelijke inpassing, de belangen van degenen met zorgen of die zich hebben uitgesproken tegen windturbines [17], de adviezen van de stadsdelen, en de belangen van de netbeheerder – steeds in relatie tot elkaar en de gestelde ambitie."

Voetnoot 17 betreft: *"O.a. ingebracht door Windalarm IJburg/Amsterdam, bewoners rond de Noorder IJplas, Vogelbescherming, Stichting behoud Waterland, Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk, Stichting Natuurbescherming ZO, Stichting Beschermers Amstelland, Vereniging Amsteloever, Vereniging Spaar het Gein, Gemeentes Ronde Venen, Zaanstad, Landsmeer, Oostzaan en Weesp."*

In de collegevoordracht is bij de toelichting op beslispoint 1b per gebied een kwalitatieve onderbouwing gegeven welke aspecten uit het afwegingskader doorslaggevend zijn geweest bij de belangenafweging. Voor dit gebied betreft dat:

*"Zoekgebied 5b) Waternet locatie/ Gein & 5c) Gaasperplas
Dit gebied kan samen met turbines in de Diemerscheg een nieuw cluster met windturbines vormen. Windturbines passen bij de klimaatneutrale ambitie van de Waterschappen en ruimtelijk gezien kunnen de hoogspanningsmasten als aanknopingspunt dienen. In dit gebied kunnen windturbines relatief goed worden aangesloten op het elektriciteitsnet."*

Het college heeft dus een andere belangenafweging gemaakt ten aanzien van de mogelijke aantasting van het Unesco Werelderfgoed en heeft besloten dat dit argument in deze fase niet heeft geleid tot uitsluiting van het windzoekgebied. In het vervolgproces wordt nader onderzocht of en hoe windturbines in te passen zijn in relatie tot het Unesco Werelderfgoed.

8. Hebben de colleges van buurgemeenten ook hun zorgen geuit dan wel protest geuit richting het college tijdens het proces richting het aanpassen van de zoekgebieden? Zo ja, welke college(s) betreft het en wat voor zorgen zijn er geuit?

³ Zie dagmail bij Raadscommissie Financiën, Economische Zaken en Duurzaamheid (FED):

<https://www.amsterdam.nl/nieuwsbrieven/bestuur-organisatie/gemeenteraad/dagmail/oude-dagmails/2021/maart/donderdag-11-maart-2021/>

Antwoord:

De colleges van de buurgemeenten Zaanstad, Oostzaan, Landsmeer, Weesp, en de De Ronde Venen hebben hun zorgen dan wel protesten geuit conform de punten in hun brieven.

9. Op 2 januari 2021 liet burgemeester Halsema in een interview in het Financieel Dagblad weten dat buurgemeenten Amsterdam 'vaak arrogant' vinden en dat deze gemeenten daar 'ook nog gelijk' in hebben. De burgemeester wil dit jaar wekelijks één dag per week een (buur)gemeente uit de MRA bezoeken om deze arrogantie af te schudden. Vindt het college – gelet op de zoekgebieden bij buurgemeenten en de zorgen die zij hierover hebben geuit richting Amsterdam – net als de fractie van de VVD dat Amsterdam met de prioritering van de zoekgebieden het beeld van de arrogante hoofdstad juist versterkt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Het college wil een eerlijke bijdrage leveren in de strijd tegen klimaatverandering. Hiervoor zijn alle beschikbare middelen nodig, zowel energiebesparing als het opwekken van duurzame energie. Door zonnepanelen op grote en kleine daken, door windturbines op zee maar ook door windturbines op land. Als stad willen we daar onze verantwoordelijkheid in nemen, door ook binnen de stadsgrenzen te zoeken naar de meest geschikte plekken voor nieuwe windturbines. Het college heeft de zoektocht gedaan in nauwe afstemming met de buurgemeenten binnen het RES-proces. Het college verwacht niet dat als zij een andere belangafweging maakt dan een aantal buurgemeenten zou doen, dit het genoemde beeld versterkt. Alle gemeenten hebben immers het klimaatakkoord ondertekend.

10. Is de burgemeester in de bezoekenreeks sinds januari 2021 al in één of meerdere van de buurgemeenten geweest die aan de zoekgebieden grenzen? Zo ja, zijn er tijdens deze bezoeken zorgen geuit over de mogelijke plaatsing van windturbines?

Antwoord:

De burgemeester heeft in 2021 geen buurgemeenten, maar andere gemeenten binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA) bezocht: Heemskerk, Wormerland, Lelystad, Wijdemeren en Purmerend. De buurgemeenten volgen nog.

11. Hebben de Gedeputeerde Staten van Noord-Holland bij het college aangedrongen op een zorgvuldige afstemming met buurgemeenten?

Antwoord:

De Provincie Noord-Holland / Gedeputeerde Staten is net als bijna alle buurgemeenten van Amsterdam partner in het RES-proces van de Energieregio Noord-Holland Zuid en moedigt een zorgvuldige afstemming tussen de buurgemeenten aan. Voor Amsterdam betreft dat ook de afstemming met de buurgemeente De Ronde Venen, die onderdeel is van een andere Energieregio (U16).

Vragen over de technische mogelijkheden/bezwaren bij de aangepaste zoekgebieden:

12. Een aantal van de voorkeursgebieden liggen in gebieden waar volgens netbeheerder Liander aanpassingen nodig zijn aan de netinfrastructuur om windenergie te faciliteren, zoals de ring A10 Noord en de Noorder IJ-plas. Heeft het college met Liander in kaart gebracht wat voor meerkosten hiermee zijn gemoeid? Zo ja, wat zijn de meerkosten? Zo nee, wil het college dit voor mei 2021 alsnog doen?

Antwoord:

Nee, Liander heeft op hoofdlijnen gebiedsgericht geadviseerd op basis van haar inzichten in het elektriciteitssysteem. De kosten voor Liander kunnen pas worden berekend als locaties voor windturbines bekend zijn.

13. Hoe heeft Liander richting naar het college gereageerd over de mogelijkheid om windturbines te plaatsen in gele of rode gebieden?

Antwoord:

Liander heeft het college geadviseerd conform de tekst op pagina 4 en 5 in de collegevoordracht:⁴

"Netbeheerder Liander heeft de gemeente Amsterdam inzicht gegeven in de belangen met betrekking tot de efficiency van het energiesysteem. Dit doet de netbeheerder om de maatschappelijke kosten laag te houden en het tijdig kunnen realiseren van de klimaatdoelen. Liander heeft in juli 2020 het aanbod van de concept RES Amsterdam met minstens 50 MW wind doorgerekend: hier zijn zowel voor zon als wind geen grote knelpunten uitgekomen. Op het bestaande net in Amsterdam is genoeg ruimte om opgewekte stroom terug te leveren. Liander kan het elektriciteitsnet zo efficiënt mogelijk benutten met een mix van zonne- én windenergie, want er staat op een donkere dag vaak veel wind en het is vaak windstil bij stralend weer. De combinatie van wind en zon zorgt voor een stabielere, duurzame elektriciteitsproductie. De combinatie leidt tot lagere maatschappelijke kosten dan wanneer er alleen ingezet wordt op wind óf zon, want door de combinatie hoeft de netbeheerder het elektriciteitsnet op minder plekken te "verzwaren". Een belangrijke factor voor lagere maatschappelijke kosten is het zoveel mogelijk combineren van opwek- én vraag naar elektriciteit. De opgewekte stroom hoeft daardoor geen grote afstanden af te leggen. Dit zorgt ervoor dat de belasting van het elektriciteitsnet minder groot is en er minder uitbreiding nodig is. In Amsterdam ligt er een robuust elektriciteitsnet vanwege de grote vraag naar elektriciteit in de stad. Voor het opwekken van elektriciteit via zon is ongeveer een factor drie meer opgesteld vermogen nodig (en dus energie-infrastructuur) dan voor het opwekken van elektriciteit via wind."

14. In de Nederlandse systematiek worden infrastructurele (meer-)kosten van netbeheerder via de energierekening terugverdiend. Wat vindt het college ervan dat eventuele meerkosten van Liander die voortvloeien uit de ongunstige ligging van de voorkeursgebieden omgeslagen gaan worden over alle bewoners en bedrijven, waardoor de energierekening fors kan stijgen? Is deze socialisatie van de kosten over alle burgers en bedrijven door heel Nederland eerlijk en rechtvaardig? Graag een toelichting.

⁴ Zie dagmail bij Raadscommissie Financiën, Economische Zaken en Duurzaamheid (FED):

<https://www.amsterdam.nl/nieuwsbrieven/bestuur-organisatie/gemeenteraad/dagmail/oude-dagmails/2021/maart/donderdag-11-maart-2021/>

Antwoord:

De voorkeursgebieden voor windenergie in Amsterdam liggen voor Liander juist relatief gunstig ten opzichte van andere plekken in Noord-Holland en Nederland. In algemene zin zijn de maatschappelijke kosten lager als de opwek en afname van elektriciteit dicht bij elkaar liggen, zoals in een stedelijke omgeving. In de stad ligt tevens een robuust elektriciteitsnet waarop de windenergie kan worden ingevoerd. Vanuit het perspectief van de netbeheerder is het gezien de maatschappelijke kosten ongunstig om windturbines (of zonneparken) te bouwen in dunbevolkte gebieden. In dunbevolkte is het elektriciteitsnet "dun" uitgelegd en zijn er veel kosten voor verzwaring die worden gesocialiseerd door heel Nederland via de energierekening.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Marieke van Doorninck
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid